

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۲۱/۰۴/۱۹

عزیزالله کهگدای

یادداشتهای حافظ نور محمد کهگدای

قسمت ۵۶

سرمنشی های حضور

دور امانیه:

- عبدالرحمن پسر کاکا سید احمد ، سرمنشی حضور و منشی مجلس وزراء .
- میرزا غلام قادر .
- میرزا محمد ایوب ، سرمنشی و منشی مجلس وزراء .
- سپه سالار غلام صدیق خان چرخى .
- میرسید قاسم خان پسر میر غلام محمد خان کفیل سرمنشی ، مقرری ۲۷ جدی ۱۳۰۵ ش و انفصال ۲۷ جدی ۱۳۰۷ ش

دور سقو :

- میرزا محمد یوسف ، کاکای استاد خلیلی .
- استاد خلیل الله خان خلیلی .
- محمد ابراهیم خلیل .
- سید جعفر خان
- میرزا انور احمد .

دوره محمد نادرشاه و محمد ظاهرشاه :

- میرزا محمد نوروژ خان .
- میرحیدر حسینی .
- سردار محمد اکرم خان پسر سردار نور احمد خان وکیل سرمنشی، مقرری ۳ قوس ۱۳۲۲ ش و انفصال ۷ جوزا ۱۳۲۵ ش.
- محمد عمر خان مقرری ۸ جوزا ۱۳۲۵ ش .
- عبدالهادی خان.
- حافظ نور محمد کهگدای مقرری ۱۳۲۸ ش (تایپست: وفات اول جوزا ۱۳۵۱ ش)

لقاب در وقت امیرحبیب الله خان شهید:

- عالیجاه ، عزتتشان ، برای همه.
- اخوان گرامان برای سردار محمد آصف خان و سردار محمد یوسف خان
- عالیجاه اخوی مقام ، برای سردار عبدالله خان توخی .
- عالیجاه اخوی مقام عزیزى نشان ، برای سردار عبدالقدوس خان ، پسان بوی گفت که از القابت لفظ مقام را برداشتم زیرا دربین من و خودت گنجایش نداشت .

اعلیاً درسنه ۱۳۲۳ ق مطابق ۱۹۰۵ م از طرف سراج المله ، القاب رسمی به شرح ذیل نهاده شد:

- برای سردار نصرالله خان لقب نائب السلطنه
- برای سردار عنایت الله خان لقب معین السلطنه « او در این وقت در کلکته بود »
- برای سردار عبدالقدوس خان شاغاسی ، لقب اعتمادالدوله .

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنیت تاسو همکارى ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولئ

- برای سردار یونس خان عامل سائر، لقب امین الوجوهات .
- برای سردار فتح محمد خان مجلس نشین ، لقب امین العسس .
- برای سردار عبدالوهاب خان ، لقب امین المكاتب .
- برای سردار محمد رفیق خان بن سردار محمد صدیق خان، لقب امین المقابله.
- برای سردار امین الله خان بن امیر عبدالرحمن خان ، لقب سردار مدافع که آمرماشین خانه حربی هم بود .
- برای سردار محمد عمر جان بن امیر عبدالرحمن خان ، لقب سردار صنایع .
- برای میرزا محمد خان برگد کوتوالی ، لقب مستوفی المالک ، جرنیل ملکی ونظامی .
- برای ناظر محمد صفرخان ناظرکارخانه ، لقب امین الاطلاعات « ضبط احوالات » .
- برای برادران محمد آصف خان و محمد یوسف خان ، لقب مصاحبین از اول تا اخر .

عودت خانواده محمود طرزی به کابل:

خانواده طرزی که از طرف امیر عبدالرحمن به « شام » تبعید شده بودند ، بعد از فوت امیر در ۱۹۰۱ م محمود طرزی بکابل آمد و با امیر حبیب الله خان ۲۹ ساله پادشاه افغانستان ملاقات و اجازه بازگشت فامیل طرزی را از دمشق بوطن گرفت همان بود که در سال ۱۹۰۵ م خانواده طرزی پس از ۲۳ سال دوری از وطن بطور قافله از طریق بیروت ، بورت سعید، کراچی به جلال آباد مواصلت و از آنجا توسط چپان وتخت روان « محل » بکابل رسیدند ، حکومت وقت برای ایشان در هندکی « چهل ستون چهاردی » درباغ نائب سالار پروانه خان جا داد.

یکی از خانم های با نفوذ امیر حبیب الله خان ، علیا حضرت مادر شهزاده امان الله خان در آن وقت با خانم محمد طرزی که زبان فارسی را آموخته بود و با دخترانش علاقه مند شده و اظهار محبت میکرد . چون در هندکی سکونت طرزی و خانواده شان درست نبود بعداً حکومت به ایشان در گذر « ده گوچک ده افغانان » یک خانه که بنام ملا عموی توخی مشهور و از طرف دولت ضبط شده بود، برای شان داده شد.

بازگشت به وطن از آرزو های محمود طرزی بود ، باشوق وعلاقه زیاد شروع بکارکرد و اولین خدمتش به وطن ترجمه متن نظام نامه از ترکی به فارسی و اولین نظام نامه افغانستان درباره پست را با یک تعلیمات نامه بدولت امیرحبیب الله خان تقدیم کرد سپس « حلمی بیگ افندی » استاد خط ، رسم وحکاکی را به کابل دعوت نمود. او تکت های پستی جدید و قالب های نشان های دولتی را ساخت . این خدمات محمود طرزی مورد توجه سردارنصرالله خان قرارگرفت . دارالترجمه زبان ترکی محمود رونق زیادی گرفت و محمود آثار و ترجمه های خود را که با خود از شام آورده بود شروع بچاپ کرد .

« خیریه » صبیبه بزرگ محمود طرزی رساله قصص الانبیاء را نوشته بود که درکابل بهمکاری پدرش ، ترجمه و در کابل کتاب مذکور به شهرت رسید. خیریه با خواهران خود دائماً در روز های اعیاد وجشن ها ازطرف علیا حضرت به ارگ دعوت میشدند . فهم ودانش دختران طرزی مورد توجه امیرحبیب الله خان قرارگرفت و در اثر خواهش امیر ، خیریه را باسردار عنایت الله خان ۲۱ساله ترویج نمود و با این ترتیب محمود طرزی با خانواده سلطنت امیرسراج المله خویشاوندی یافت دیری نه گذشت که از دواج « ثریا » ۱۴ ساله صبیبه دیگر طرزی با عین الدوله شهزاده امان الله ۲۱ ساله صورت گرفت .

محمود طرزی علاقه خاص به نشر یک اخبارداشت در سال ۱۲۹۰ ش - ۱۹۱۱ م اجازه نشر سراج الاخبار را از سراج المله حاصل کرد و اولین شماره آن در ۱۲ میزان ۱۲۹۰ ش به چاپ رسید و آخرین شماره آن به تاریخ ۲۷ قوس ۱۲۹۷ ش سال هشتم به نشر رسید . سعایت حسودان و فشار حکومت بریتانیه در مقابل سراج الاخبار و مفسدان، رویه دربار در مقابل طرزی به سردی گراید .

با کشته شدن امیرحبیب الله خان و پادشاهی شهزاده امان الله خان ، محمود طرزی بحیث وزیرخارجه اولین همکار شاه امان الله گردید . در ۱۳۰۴ ش محمود طرزی بسن ۶۰ سالگی استعفا کرد که با علالت مزاج و ملالت خاطر توأم بود. بعداً باخانم خود جهت معالجه به اروپا رفت وسال بعد به وطن عودت کرد ، بالاخره در اثر اغتشاش داخلی بافامیل خود عازم ایران شد وسپس به استانبول مقیم شد . چهارسال را درآنجا گذشتاند و در ۱۹۳۳ م در اثر سرطان جگر در شهری که دوست داشت دور از وطن وفات یافت ، روحش شاد .

پایان